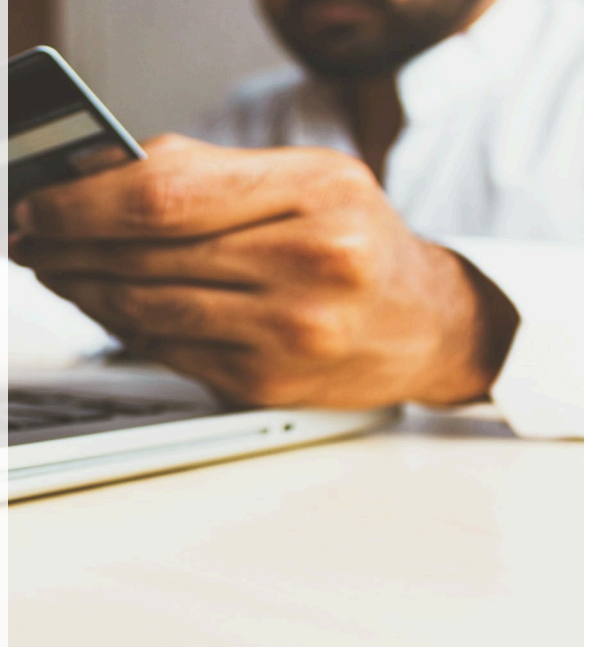

Legal Instant News

**Afsluiten door een
Nederlandse bank van
betaalrekening
Nederlander die buiten
de EU woont in strijd
met Richtlijn 2014/92/EU
(de Europese
Betaalrichtlijn)**

Alle Nederlanders -waar zij ook wonen- zijn Burger van de Unie en hebben dus recht op een basisbetaalrekening bij een bank in de EU lidsta(a)t(en) van hun keuze, óók in Nederland. Dat recht mag hen niet ontzegd worden enkel omdat zij buiten de EU wonen. Dat wel doen komt in strijd met de Europese Betaalrichtlijn. Artikel 4:71f Wft dient op gelijke wijze te worden uitgelegd. Ook door de Nederlandse banken.

Lees meer hierover in deze Legal Instant News.

22 april 2021

Legal Instant News

Vorig jaar laaide de discussie weer op over het door (de meeste) Nederlandse banken sluiten van betaalrekeningen van Nederlanders die buiten de EU wonen. Het gaat om Nederlandse burgers die wonen in bijv. Azië, Noord- en Zuid Amerika en het Caribisch gebied.

Op kamervragen over dit onderwerp¹ antwoordde de minister van Financiën:

In uw vraag verwijst u naar de eisen uit de Wet op het financieel toezicht (Wft), op basis waarvan een basisbetaalrekening kan worden opgezegd. Op grond van de richtlijn betaalrekeningen hebben banken in Nederland de plicht om op aanvraag een basisbetaalrekening in euro's aan te bieden aan consumenten die rechtmatig in de Europese Unie verblijven. Banken moeten een basisbetaalrekening opzeggen als er niet wordt voldaan aan de eisen van de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (Wwft).

Desondanks verklaarde de Geschillencommissie Financiële Dienstverlening van het Klachteninstituut financiële dienstverlening Kifid² de hierover ingediende klachten van boze Nederlanders in meerdere

uitspraken ongegrond. In een uitspraak van 9 oktober 2018³ is te lezen:

3.3 De Bank heeft, kort en zakelijk weergegeven, de volgende verweren gevoerd. (...)

De Europese Betaalrichtlijn is niet van toepassing op Consument. De richtlijn is geïmplementeerd in artikel 4:71f Wft. Dit artikel bepaalt dat een bank die betaalrekeningen aanbiedt aan consumenten, verplicht is om een basisbetaalrekening aan de aanvrager te verstrekken, mits de aanvrager aan bepaalde voorwaarden voldoet. Uit de Memorie van Toelichting op artikel 4:71f van de Wft volgt dat deze regel alleen geldt voor consumenten die rechtmatig in de Europese Unie verblijven. Consument woont op [Naam land]. De Bank is op grond van deze wetgeving niet gehouden om Consument een basisbetaalrekening aan te bieden omdat Consument niet in de Europese Unie verblijft.

De Commissie is het eens met het standpunt van de bank en zegt:

4.3 (...) In artikel 4:71f lid 1 Wft is bepaald dat een bank die in Nederland betaalrekeningen aan consumenten aanbiedt consumenten die rechtmatig in de

¹ Zie: <https://zoek.officiëlebezoekingen.nl/ah-tk-20192020-3148.html>

² Zie: <https://www.kifid.nl>

³Zie:<https://www.kifid.nl/wp-content/uploads/2018/10/Uitspraak-2018-632-Bindend.pdf>

Legal Instant News

Europese Unie verblijven in de gelegenheid stelt een basisbetaalrekening in euro's aan te vragen en te gebruiken, ongeacht de nationaliteit of woonplaats van de consument en ongeacht enige andere grond als bedoeld in artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

4.4 Nu Consument niet in de Europese Unie verblijft, dient hieraan de conclusie te worden verbonden dat de Bank niet is gehouden om Consument een basisbetaalrekening aan te bieden.

De Geschillencommissie legt artikel 4:71f lid 1 Wft⁴ dus zo uit dat slechts een consument die rechtmatig in de EU verblijft recht heeft op een basisbetaalrekening. De Nederlanders waar het hier om gaat vallen volgens de Geschillencommissie buiten de boot omdat zij niet in de EU maar in derde landen verblijven⁵.

Naar ons oordeel is hier zeer waarschijnlijk sprake van een onjuiste uitleg van de wet, met name wat moet worden verstaan onder “consumenten die rechtmatig in de Europese Unie verblijven”, dan wel is

⁴ Artikel 4:71f lid 1 Wft: *Een bank die in Nederland betaalrekeningen aan consumenten aanbiedt, stelt consumenten die rechtmatig in de Europese Unie verblijven op verzoek in de gelegenheid een basisbetaalrekening in euro's aan te vragen en te gebruiken, ongeacht de nationaliteit of woonplaats van de consument en ongeacht enige andere*

sprake van een onjuiste implementatie van de Europese Betaalrichtlijn⁶.

Artikel 16, tweede lid, van de Europese Betaalrichtlijn bepaalt het volgende (onze onderstreping):

De lidstaten zorgen ervoor dat legaal in de Unie verblijvende consumenten, met inbegrip van consumenten zonder vast adres en asielzoekers, alsmede consumenten die geen verblijfsvergunning hebben maar die om wettelijke of feitelijke redenen niet kunnen worden uitgewezen, het recht hebben een basisbetaalrekening te openen en te gebruiken bij op hun grondgebied gevestigde kredietinstellingen. Dit recht is van toepassing ongeacht de verblijfplaats van de consument.

De lidstaten kunnen, met volledige inachtneming van de in de Verdragen gewaarborgde fundamentele vrijheden, van consumenten die op hun grondgebied een basisbetaalrekening wensen te openen, verlangen dat zij aantonen daarbij werkelijk belang te hebben.

De lidstaten zorgen ervoor dat de

grond als bedoeld in artikel 21 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie.

⁵ Hetgeen bovendien de belangrijkste reden lijkt voor opzegging van de betaalrekeningen door de Nederlandse banken.

⁶ Met als gevolg dat artikel 4:71f lid 1 Wft onverbindend is.

Legal Instant News

uitoefening van het recht niet te moeilijk of belastend wordt gemaakt voor de consument.

Hieruit volgt dat Nederland verplicht is -middels wetgeving zoals de Wft- te zorgen dat “legaal in de Unie verblijvende consumenten” het recht tot een basisbetaalrekening bij Nederlandse banken is gegarandeerd. Daaraan wordt nadrukkelijk toegevoegd dat het niet uitmaakt waar de consument daadwerkelijk verblijft (“ongeacht de verblijfplaats van de consument”). De enige eis die aan de aanvrager wordt gesteld is dat deze aantoonbaar werkelijk belang te hebben bij de betaalrekening.

Wat zijn nu “legaal in de Unie verblijvende consumenten”? Dat wordt uitgelegd in artikel 2 van de Europese Betaalrichtlijn (onze onderstreping):

2. „legaal in de Unie verblijvende persoon”: een natuurlijke persoon die op grond van handelingen van de Unie of nationale wetten het recht heeft in een lidstaat te verblijven, met inbegrip van consumenten zonder vast adres en personen die asiel zoeken uit hoofde van het Verdrag van Genève betreffende de status van vluchtelingen van 28 juli 1951, het protocol daarbij van 31 januari 1967 en andere internationale

verdragen ter zake;

Een legaal in de Unie verblijvende persoon is dus -anders dan door de Nederlandse banken wordt betoogd en waarin de Kifid hen volgt- *niet* een natuurlijk persoon die in de EU verblijft of woont. Het is een natuurlijk persoon die *het recht heeft* in een lidstaat van de EU *te verblijven*.

Het recht in de EU te verblijven komt als burgerschapsrecht toe aan alle EU-burgers, ook Nederlanders. Met deze definitie in de Europese Betaalrichtlijn lijkt dus aansluiting gezocht bij het burgerschapsrecht van alle EU burgers van vrij verblijf in de EU -niet dat de burger werkelijke verblijfsplaats heeft in de EU. Zie hiertoe artikel 20 van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie ⁷ (onze onderstreping):

1. Er wordt een burgerschap van de Unie ingesteld. Burger van de Unie is een ieder die de nationaliteit van een lidstaat bezit. Het burgerschap van de Unie komt naast het nationale burgerschap doch komt niet in de plaats daarvan.

2. De burgers van de Unie genieten de rechten en hebben de plichten die bij de Verdragen zijn bepaald. Zij hebben, onder andere,

⁷ Zie: http://data.europa.eu/eli/treaty/tfeu_2012/oj

Legal Instant News

a) het recht zich vrij op het grondgebied van de lidstaten te verplaatsen en er vrij te verblijven;
(...)

Hiermee wordt ook duidelijk waarom in artikel 16, tweede lid, van de Europese Betaalrichtlijn staat dat het recht op een basisbetaalrekening van toepassing is “ongeacht de verblijfplaats van de consument”. Die toevoeging maakt helder dat het recht op een basisbetaalrekening bij (onder meer) een Nederlandse bank gegarandeerd is voor iedere *Burger van de Unie*, ook als die burger buiten de EU woont⁸. De enige uitzondering is dat van een EU-burger die een basisbetaalrekening wenst te openen bij een Nederlandse bank kan worden verlangd dat hij aantoont belang te hebben bij de rekening. Als hij de rekening nodig heeft voor het afwickelen van betalingsverkeer in Nederland (denk bijvoorbeeld aan het ontvangen van huurinkomsten en het betalen van alimentatie), dan is dat belang naar onze mening aanwezig en aantoonbaar.⁹

Omdat alle Nederlanders -waar zij ook wonen- Burger van de Unie zijn, hebben zij dus recht op een basisbetaalrekening bij een bank in de EU lidsta(a)t(en) van hun keuze,

⁸ Daar lijken ook deze (onbeantwoorde) kamervragen inzake inwoners van de BES- geen onderdeel van de EU – vanuit te gaan:

óók in Nederland. Dat recht mag hen niet ontzegd worden enkel omdat zij buiten de EU wonen. Dat wel doen komt in strijd met de Europese Betaalrichtlijn. Artikel 4:71f Wft dient op gelijke wijze te worden uitgelegd. Ook door de Nederlandse banken, en in hun voetspoor de Geschillencommissie van het Kifid.

<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kv-tk-2021Z01302.html>

⁹ Vergelijk artikel 3:303 BW: Zonder voldoende belang komt niemand een rechtsvordering toe.

Contactgegevens

Indien u vragen en/of opmerkingen heeft neem dan gerust contact op met een van onze advocaten.

Eric de Vries

eric.devries@hbnlawtax.com

Jan Pas

jan.pas@hbnlawtax.com

Amsterdam

Concertgebouwplein 7
1071 LL Amsterdam
The Netherlands
T. +31 20 303 3020
E. info@hbnlawtax.com

Aruba

Beatrixstraat 38
Oranjestad, Aruba
T. +297 588 6060
E. info@hbnlawtax.com

Bonaire

Bulevar Gob. N. Debrot 20
Kralendijk, Bonaire
Caribbean Netherlands
T. +599 717 6944
E. info@hbnlawtax.com

Curaçao

L.B. Smithplein 3
Willemstad, Curaçao
T. +5999 4343300 (general)
T. +5999 7325400 (tax)
E. info@hbnlawtax.com

Sint Maarten

W.G. Buncamper Road 33
Philipsburg, St. Maarten
T. +1 721 542 2272
E. info@hbnlawtax.com

©2016 HBN Law & Tax | The information provided in this document is for general information purposes only and does not constitute legal or other professional advice. No rights can be derived with respect to its reliability for specific purposes and no warranty is given to its accuracy or completeness.